

piše+foto: Zoran Lešić

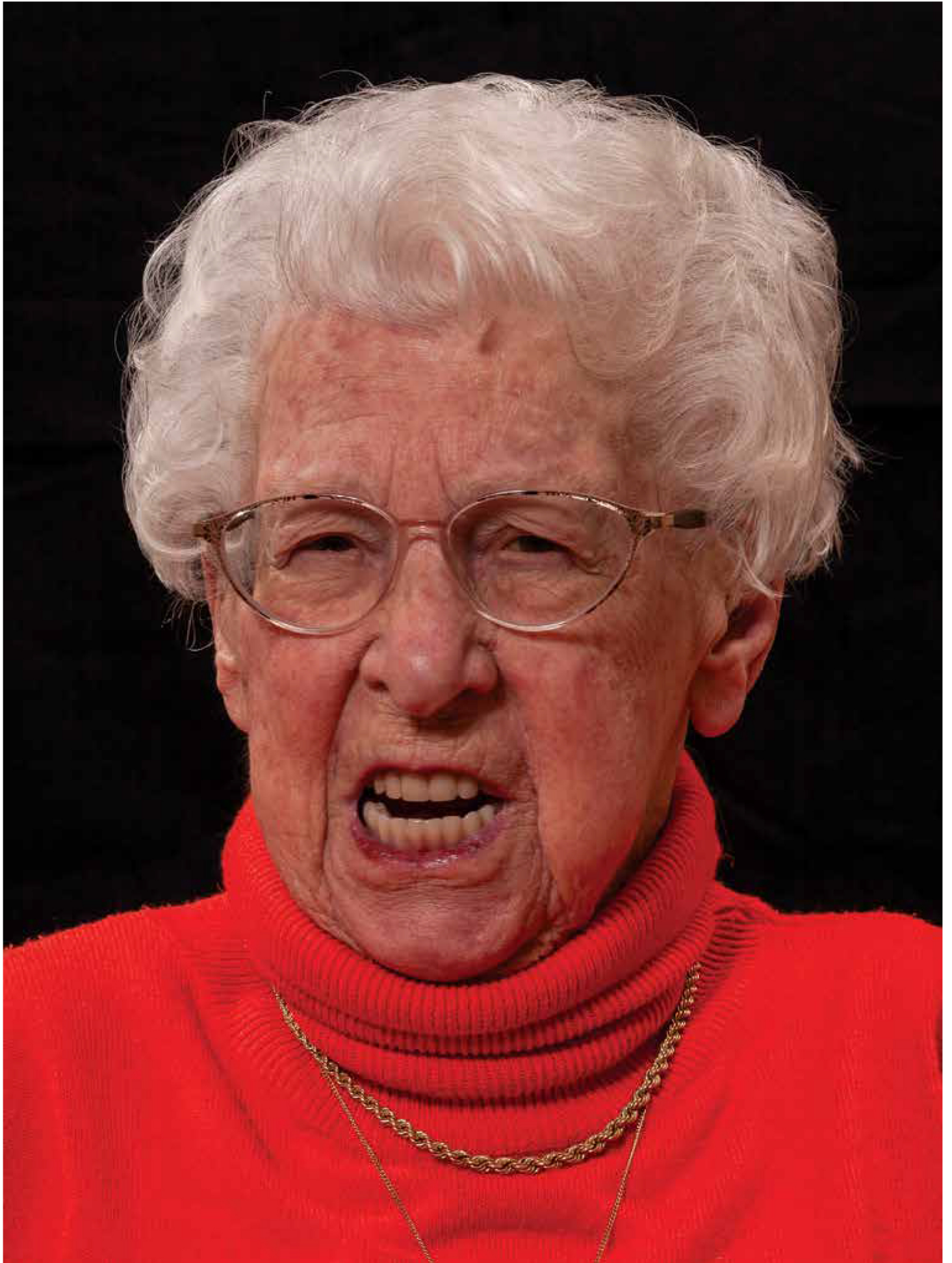
PORTRET NAŠEG STOLJEĆA

Sto lica

sto priča

Kada sam prvi put pročitao pripovijetku „Lica“ Ive Andrića, pomislio sam: Jednoga dana ću napraviti izložbu portreta i posvetiti je ljudima koje sam upoznao u Holandiji. Jedna od tih osoba je fantastična gospođa Eufemija. Pred njen stoti rođendan zamolio sam je da snimimo portret, pristala je, i tako je počela ova priča. Iste godine rodila se Klara. Između njih dvije – cijelo stoljeće. Stoljeće velikih otkrića, umjetnosti, tehnološkog napretka, poezije, muzike, ljubavi... A u isto vrijeme stoljeće ratova, tuge, bolesti, mržnje, razaranja, nacionalizma... Sve što mi živući pamtim i sve što smo doživjeli desilo se između rođenja Klare i odlaska Eufemije (koja nas je nažalost napustila neposredno pred svoj stoti rođendan). I tako, sto godina, sto žena, sto lica, sto sudbina i priča... Sve su došle pred moj foto aparat bez šminke, spremne da pokažu svoje emocije, tuge, radosti. Snimao sam ih s ljubavlju, bez dodavanja, bez oduzimanja, bez *photoshopa*, onakve kakve one zaista jesu: lijepe, snažne, inspirativne – jedinstvene. I evo nekih od njih pred vama, da svjedoče o našem zajedničkom stoljeću.

Zvezdanog neba i ljudskog lica nikad se čovek neće moći nagledati. Gledaš i gledaš, i sve je viđeno a neznano, poznato a novo. Lice, to je cvet na toj biljci koja se zove čovek. Cvet koji se kreće, menja izraz od smeha, zanosu, ili zamišljenosti do beslosvesne tuposti ili do nepomičnosti mrtve prirode. Otkako znam za sebe, čovekovo lice je za mene najjače osvetljeni i najprivlačniji delić koji me okružuje. Pamtim predele i gradove, i mogu da ih izazovem u sećanju kad hoću i zadržim pred sobom koliko hoću, ali ljudska lica, koja sam gledao na javi i u snu, javljaju se sama od sebe i ostaju pod mojim pogledom mučno dugo ili bolno kratko, žive pored mene ili nestaju čudljivo i trajno, da ih više nikakav napor sećanja izazvati ne može. Biva da naiđe jedno jedino i lebdi preda mnom dugo i zaklanja ceo vidljivi svet, a biva da navale stotine, hiljade lica, kao bujica koja preti da poplavi i odnese moju svest. I dok gradove i predele gledam kroz svoj doživljaj i kao deo sebe, moj razgovor i obračun sa ljudskim licima nema kraja. U njima su za mene ucrtani svi putevi sveta, sve pomisli i sva dela, sve želje i potrebe ljudske, sve mogućnosti čovekove, sve što ga drži i diže, i sve što ga truje i ubija; sve ono o čem čovek mašta, a što retko biva ili nikad neće biti, dobiva u njima, najposle, svoj oblik, ime i glas...

Ivo Andrić, *Lica*